

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Κάνιγγος
Ταχ. Κώδικας : 10181μ, Αθήνα
Πληροφορίες : Π. Τσάμη
Τηλέφωνο : 210 38 93 426
E-mail : ptsami@mindev.gov.gr

ΠΡΟΣ: Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Ιδίου Υπουργείου
Υπόψη κ. Μ. Πέρρα
E-mail: m.perra@mnec.gr

Αθήνα, 18-01-2023

Αριθ. Πρωτ. : 4323 - 18-01-2023

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην Ερώτηση με αρ. πρωτ. 1641/11.1.2023

ΣΧΕΤ. : Το με αρ. πρωτ. 2541/12.1.2023 υπηρεσιακό σας σημείωμα

Σε απάντηση της με αρ. πρωτ. 1641/11.1.2023 Ερώτησης του Βουλευτή Ν. Πέλλας ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ κ. Γιώργου Καρασμάνη με θέμα «*Να δοθεί άμεσα λύση στην ομηρία των πολιτών που έχουν δάνεια σε ελβετικό φράγκο*», σας ενημερώνουμε για τα κάτωθι:

Η υπόθεση των ενυπόθηκων δανείων σε ελβετικό φράγκο αφορά μεγάλο αριθμό Ελλήνων δανειοληπτών, καθώς η ανατίμηση του ελβετικού φράγκου σε σχέση με το ευρώ, μετά από απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας, επιβάρυνε σημαντικά τους δανειολήπτες σε ελβετικό φράγκο.

Η υπηρεσία μας παρακολούθησε προσεκτικά την εξέλιξη των εκδοθεισών δικαστικών αποφάσεων για το θέμα και ιδίως τις αποφάσεις του Αρείου Πάγου για το εν θέματι ζήτημα. Στην σχετική υπ' αριθμ. 1641/2023 Ερώτηση, γίνεται αναφορά στην αρ. 17/2017 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, στην αρ. 86/2017 απόφαση του Εφετείου Αιγίου και στην αρ. 35/2015 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου και παράλληλα ερωτάται ο Υπουργός αν προτίθεται να αναλάβει «*τις αναγκαίες νομοθετικές πρωτοβουλίες για την ρύθμιση των στεγαστικών δανείων που συνήφθησαν με ρήτρα σε ελβετικό φράγκο*».

Επισημαίνουμε σχετικώς ότι προκειμένου να εκδοθεί υπουργική απόφαση -όπως ζητούσε ο Σύλλογος Δανειοληπτών Ελβετικού Φράγκου με σχετική επιστολή του- θα πρέπει να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 10 παρ. 21 του ν. 2251/1994. Στο εν λόγω άρθρο ορίζεται ότι «*Ο Υπουργός Ανάπτυξης μπορεί με απόφαση του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, να καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις προσαρμογής της συναλλακτικής συμπεριφοράς των προμηθευτών στο δεδικασμένο αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων επί αγωγών καταναλωτή ή ενώσεων καταναλωτών, εφόσον οι συνέπειες του δεδικασμένου έχουν ευρύτερο δημόσιο ενδιαφέρον για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και την προστασία των καταναλωτών.*»

Στο πλαίσιο αυτό έχουν εκδοθεί τρεις (3) υπουργικές αποφάσεις για την απαγόρευση αναγραφής Γενικών Όρων Συναλλαγών (ΓΟΣ) που έχουν κριθεί καταχρηστικοί με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις οι οποίες εκδόθηκαν μετά από την άσκηση συλλογικών αγωγών από ενώσεις καταναλωτών σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 2251/1994.

Ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. Ζ1-798/25-06-2008 (Β'1353) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, απαγορεύτηκαν ΓΟΣ¹ που αφορούν:

- σε συμβάσεις στεγαστικών δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο
- σε συμβάσεις χορήγησης πιστωτικών καρτών
- σε συμβάσεις λογαριασμού καταθέσεων.

Ακολούθως, εκδόθηκε η Ζ1-21/18-01-2011 (ΦΕΚ Β' 21) υπουργική απόφαση προκειμένου να συμπληρωθεί και να τροποποιηθεί η προγενέστερη Ζ1-798/2008 απόφαση δεδομένου ότι και άλλες δικαστικές αποφάσεις που είχαν εκδοθεί επί συλλογικών αγωγών ενώσεων καταναλωτών είχαν καταστεί αμετάκλητες², ενώ εν συνεχεία, εκδόθηκε η Ζ1-74/22-02-2011 (ΦΕΚ Β' 292) Υπουργική Απόφαση με την οποία απαγόρευτηκε η διατύπωση και χρήση ΓΟΣ σε ασφαλιστικές συμβάσεις³.

Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Επικρατείας (απόφαση Ολομελείας ΣτΕ υπ' αριθμ. 1210/2010) για την άσκηση της εν λόγω κανονιστικής αρμοδιότητας της Διοίκησης τίθενται σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις: α) ύπαρξη αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, β) έναρξη της δίκης με αγωγή καταναλωτή ή ένωσης καταναλωτών και γ) Οι συνέπειες του δεδουλευμένου ή της ιδιότυπης δεσμευτικότητας σε περίπτωση συλλογικών αγωγών να έχουν ευρύτερο δημόσιο ενδιαφέρον για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και την προστασία των καταναλωτών

Εν προκειμένω, η επικαλούμενη στην αρ. 1641/2023 Ερώτηση **υπ' αριθμ. 17/2017 απόφαση του Εφετείου Λάρισας**, έκρινε επί της με αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου 121/12.12.2013 έφεσης κατά της με αριθμ 127/2013 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, η οποία εκδόθηκε επί της με αριθμ. κατάθεσης 19/2013 **ανακοπής** που άσκησαν οι ανακόπτοντες δανειολήπτες. Συνεπώς, για την απόφαση αυτή δεν συντρέχει καν η προϋπόθεση της έναρξης της δίκης με αγωγή καταναλωτή ή ένωσης καταναλωτών, όπως ρητά επιτάσσει το άρθρο 10 παρ. 21 του ν. 2251/1994.

Περαιτέρω η υπ' αριθμ. 86/2017 απόφαση του Εφετείου Αιγίου εκδόθηκε κατόπιν αγωγής ένωσης προσώπων που διατηρεί επιχείρηση εκμετάλλευσης πρατηρίου υγρών καυσίμων, η οποία (ένωση προσώπων) δεν έχει την ιδιότητα του καταναλωτή, όπως επιτάσσει το άρθρο 10 παρ.21 Ν.2251/1994.

¹ Που κρίθηκαν παράνομοι και καταχρηστικοί με τις αμετάκλητες αποφάσεις υπ' αριθμ. 430/2005 και 1219/2001 του Αρείου Πάγου, 5253/2003, και 6291/2000 του Εφετείου Αθηνών καθώς και 1119/2002 και 1208/1998 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, καθώς και με την απόφαση υπ' αριθμ. 961/2007 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, στο μέρος που έχει καταστεί αμετάκλητη.

² Οι υπ' αριθμ. 2123/2009, 417/2010 και 652/2010 αποφάσεις του Αρείου Πάγου.

³ Σύμφωνα με την υπ' αριθμ 1031/2001 απόφαση του Αρείου Πάγου.

Συνεπώς, για την απόφαση αυτή δεν συντρέχει καν η προϋπόθεση της έναρξης της δίκης με αγωγή καταναλωτή ή ένωσης καταναλωτών, όπως ρητά επιτάσσει το άρθρο 10 παρ. 21 του ν. 2251/1994. Εκ του περισσού δε επισημαίνεται ότι στην εν λόγω απόφαση και με βάση τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης κρίθηκε ότι οι όροι της μετατροπής του νομίσματος από ευρώ σε ελβετικό φράγκο έγιναν προφορικά και συνεπώς ήταν αδύνατος ο έλεγχος περί καταχρηστικότητας Γενικού Όρου Συναλλαγών (ΓΟΣ) υπό το πρίσμα του Ν.2251/1994 και για το λόγο αυτό αναγνωρίστηκε ότι οι δανειακές συμβάσεις της ένωσης προσώπων είναι αντίθετες στις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Τέλος, η απόφαση 35/2015 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου αναγνώρισε ότι στη δανειακή σύμβαση προβλεπόταν προστασία από τις διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας η οποία κάλυπτε τις πρώτες 36 δόσεις του δανείου, δίδοντας την ευχέρεια στον πιστούχο να συντομεύσει και όχι να διευρύνει, δηλαδή να ανανεώσει, την προθεσμία προστασίας. Συνεπώς, ο όρος περί ανανέωσης της μηνιαίας δόσης από τις διακυμάνσεις της ισοτιμίας μεταξύ ελβετικού φράγκου και ευρώ δεν συμπεριλήφθηκε εγγράφως μεταξύ της δανειολήπτριας και της τράπεζας και επομένως η προφορικώς προδιατυπωμένη ρήτρα περί ανανέωσης της προστασίας της μηνιαίας δόσης από τις διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας Ευρώ-Ελβετικού φράγκου αναγνωρίστηκε ότι είναι άκυρη ως καταχρηστική.

Ωστόσο και σε κάθε περίπτωση, επισημαίνουμε ότι η **Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την υπ' αρ. 4/2019 απόφασή της**, απέρριψε την αίτηση αναίρεσης δανειολήπτριας σε ελβετικό φράγκο, κρίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι ο όρος των δανειακών συμβάσεων για αποπληρωμή σε ευρώ ή ελβετικό φράγκο με βάση την τρέχουσα ισοτιμία είναι δηλωτικός όρος και ως εκ τούτου δεν υπόκειται σε έλεγχο καταχρηστικότητας.

Περαιτέρω, με την υπ' αρ. 948/2021 απόφασή του ο Άρειος Πάγος (Α1' Πολιτικό Τμήμα), σε υπόθεση αναγνώρισης ως καταχρηστικών Γενικών Όρων Συναλλαγών, κατά το άρθρο 2, παρ. 6 και 7 του ν. 2251/1994, κατέληξε, ομοίως, ότι οι δηλωτικοί όροι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 2251/1994, εξαιρούνται από το δικαστικό έλεγχο καταχρηστικότητας και, ως μη καταχρηστικοί, εξαιρούνται και του ελέγχου της διαφάνειας.

Τέλος, σε νομοθετικό επίπεδο, ο νόμος 4438/2016 με τον οποίο μεταφέρθηκε στην ελληνική νομοθεσία η οδηγία 2014/17/ΕΕ για την ενυπόθηκη πίστη, θεσπίζει νέους κανόνες με τους οποίους διασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία του καταναλωτή- δανειολήπτη μέσω της παροχής εξατομικευμένων προσυμβατικών πληροφοριών σε δομημένη μορφή, μη παραπλανητικής διαφήμισης, καθώς και της ύπαρξης ειδικών προειδοποιήσεων πριν και κατά τη διάρκεια της σύμβασης.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 «Συμβάσεις πίστωσης σε ξένο νόμισμα (άρθρο 23 της Οδηγίας)», «1. Σε περίπτωση συμβάσεων πίστωσης σε ξένο νόμισμα ο πιστωτικός φορέας: α) είτε συμπεριλαμβάνει στη σύμβαση πίστωσης όρο, σύμφωνα με τον οποίο, ο καταναλωτής δικαιούται να μετατρέψει, κατόπιν σχετικού αιτήματος του, τη σύμβαση πίστωσης σε εναλλακτικό νόμισμα, τουλάχιστον όταν η διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας υπερβαίνει το 20% σε σχέση με αυτή που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, β) είτε διασφαλίζει ότι η σύμβαση πίστωσης συνοδεύεται καθ' όλη τη διάρκεια αυτής με χρηματοπιστωτικό μέσο αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου....

3. Κατά την εφαρμογή της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, η μετατροπή διενεργείται με βάση την ισχύουσα κατά το χρόνο μετατροπής συναλλαγματική ισοτιμία, όπως αυτή προκύπτει από τις επίσημες δημοσιεύσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή της Τράπεζας της Ελλάδος, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση πίστωσης....»

Σε κάθε περίπτωση, ο πιστωτικός φορέας οφείλει να κάνει αναφορά στο ύψος της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας στην περιοδική ενημέρωση του καταναλωτή, καθώς και να του κοινοποιεί τις ρυθμίσεις που προβλέπονται στο ανωτέρω άρθρο του ν. 4438/2016 στο πλαίσιο του Τυποποιημένου Ευρωπαϊκού Δελτίου Πληροφοριών (ESIS) και της σύμβασης πίστωσης.

Επισημαίνεται ότι ο νόμος 4438/2016 δεν έχει αναδρομική ισχύ και ισχύει για συμβάσεις πίστωσης που συνάπτονται μετά από τις 28.11.2016.

Εν όψει των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 10 παρ. 21 Ν. 2251/1994 αλλά και εν όψει των αποφάσεων του Αρείου Πάγου για το ζήτημα, επισημαίνεται, σε απάντηση και του τρίτου ερωτήματός σας, ότι δεν είναι δυνατή η έκδοση υπουργικής απόφασης με βάση το εν λόγω άρθρο.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης
Κοινού και Πρωτοκόλλου

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτ. Διανομή:

1. Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων
2. Γενικό Γραμματέα Εμπορίου
3. Προϊσταμένη Γεν. Διεύθυνσης Αγοράς και Προστασίας Καταναλωτή
4. Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτή, Τμήμα Γ'